C/2026/3733

13.7.2026

Zveřejnění žádosti o zápis podle čl. 15 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1143

(C/2026/3733)

Po tomto zveřejnění mohou orgány členského státu nebo třetí země nebo fyzická či právnická osoba s oprávněným zájmem, která je usazena nebo má bydliště ve třetí zemi, podat Komisi námitku v souladu s článkem 17 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1143 ([1]), a to do tří měsíců ode dne tohoto zveřejnění.

JEDNOTNÝ DOKUMENT

Označení původu a zeměpisná označení zemědělských produktů

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“

EU č.: PDO-SK-03401 – 13.1.2025

1. **Název (názvy)**

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“

2. **Druh zeměpisného označení**

CHOP ☒ CHZO ☐

3. **Země, ke které zeměpisná oblast patří**

Slovensko

4. **Popis zemědělského produktu**

4.1 *Klasifikace zemědělského produktu podle čísla a kódu kombinované nomenklatury, jak je uvedeno v čl. 6 odst. 1 nařízení (EU) 2024/1143*

22 – NÁPOJE, LIHOVINY A OCET

2201 – Voda, včetně přírodních nebo umělých minerálních vod a sodovek, bez přídavku cukru nebo jiných sladidel, neochucená; led a sníh:

2201 10 – Minerální vody a sodovky

([1]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1143 ze dne 11. dubna 2024 o zeměpisných označeních pro víno, lihoviny a zemědělské produkty, jakož i zaručené tradiční speciality, a o nepovinných údajích o jakosti pro zemědělské produkty, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, (EU) 2019/787 a (EU) 2019/1753 a zrušuje nařízení (EU) č. 1151/2012 (Úř. věst. L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

4.2 *Popis zemědělského produktu, k němuž se vztahuje zapsaný název*

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ je přírodní minerální voda sycená nebo mírně sycená; s vysokou mineralizací, která obsahuje uhličitany vodíku, vápník, hořčík, sodík, oxid uhličitý a síru; její slaná a silně minerální chuť jsou dány vysokým obsahem sodíku a uhličitanům vodíku. Její složení tvoří:

Kationty	**(mg/l)**
Ca^{2+}	469,00
Na^{+}	242,00
Mg^{2+}	173,00
K^{+}	36,50
NH_4^{+}	0,96
Anionty	**(mg/l)**
SO_4^{2-}	155,00
NO_3^{-}	< 1,00
NO_2^{-}	< 0,01
Cl^{-}	106,00
HCO_3^{-}	2 635,00

4.3 *Odchylky týkající se získávání krmiva (pouze u produktů živočišného původu označených chráněným označením původu) a omezení týkající se získávání surovin (pouze u zpracovaných produktů označených chráněným zeměpisným označením)*

Prameny minerální vody vyvěrají v dané zeměpisné oblasti.

4.4 *Specifické kroky při produkci, které se musejí uskutečnit ve vymezené zeměpisné oblasti*

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ se do výrobního závodu dopravuje nepřetržitě rozvodným potrubím za pomocí přečerpávání. „Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ se upravuje: odstraňováním sloučenin železa a síry povolenou oxidační technologií vzduchem obohaceným ozonem; s následnou filtrací a opětovným zaváděním oxidu uhličitého, přičemž se poté plní do lahví.

4.5 *Zvláštní pravidla pro balení, krájení, strouhání atd. zemědělského produktu, k němuž se vztahuje zapsaný název*

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ se plní do hygienicky bezvadného spotřebitelského balení technologickým postupem, který vylučuje jakoukoli kontaminaci cizorodými prvky nebo látkami, jelikož mezi místem odběru vody a místem jejího plnění do spotřebitelského balení se jedná o uzavřený okruh.

4.6 *Zvláštní pravidla pro označování zemědělského produktu, k němuž se vztahuje zapsaný název*

—

5. **Stručné vymezení zeměpisné oblasti**

Oblast přírodních nerostných zdrojů se nachází v okrese Prešov na katastrálních územích obcí Lipovce, Šindliar a Lačnov a v okrese Levoča na katastrálním území obce Vyšný Slavkov. Z administrativního hlediska je součástí Prešovského kraje na severovýchodním Slovensku.

6. **Souvislost se zeměpisnou oblastí**

Příčinná souvislost je založena na půdních a klimatických podmínkách vymezené zeměpisné oblasti.

Specifičnost zeměpisné oblasti

Podloží ve vymezené zeměpisné oblasti je bohaté na horniny, jako je pískovec, slín a jílovec, které obsahují velké množství minerálů (vápník, sodík, hořčík a uhličitany vodíku). Tyto horniny fungují jako filtrační systém, který zachycuje nečistoty a zároveň obohacuje vodu o cenné minerály. Srážky a podzemní proudy pomáhají vodě pronikat do hlubších vrstev, procházet těmito horninovými strukturami a absorbovat nerosty v podzemních horninových vrstvách díky pomalému průtoku.

Oblast se vyznačuje mírným až chladnějším podnebím. Vzduch je v zimě poměrně vlhký kvůli výskytu sněhu a vlhkosti způsobené srážkami. V létě je míra vlhkosti někde mezi 60 a 70 %. Průměrné zimní teploty se pohybují kolem −10 °C, zatímco letní teploty mohou dosáhnout až 25 °C, i když ve vyšších nadmořských výškách zůstávají nižší. Rychlost těchto geochemických procesů ovlivňují teplotní podmínky.

Oblast byla v minulosti místem vulkanické aktivity, která zanechala podzemní ložiska oxidu uhličitého. Minerální voda je přírodně sycena oxidem uhličitým, což jí dodává jemnou perlivost a zvláštní chuť. Přítomnost oxidu uhličitého zároveň zvyšuje rozpustnost minerálů ve vodě, takže je více bohatá na minerály.

Minerální voda je voda s mineralizací uhlíku, který je meteorologického původu. Hlavním procesem mineralizace, který se podílí na tvorbě chemického složení minerální vody, je rozpuštění uhličitanů, během něhož se uvolňují uhličitany vápníku, hořčíku a vodíku. Mineralizační procesy jsou intenzivnější hluboko pod zemí, kde se uvolňuje oxid uhličitý.

Oblast se vyznačuje zvýšenou vlhkostí vzduchu, která je příznivá pro přírodní prostředí a podporuje bohatou flóru a faunu regionu. To má dopad na kvalitu a stabilitu podzemních pramenů.

Specifičnost produktu

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ je minerální vodou, jejíž celkový obsah minerálních látek je vyšší než 1 500 mg/l. Je bohatá na minerální soli a obsahuje vysoký podíl vápníku, hořčíku, sodíku a jiných minerálních látek. Má přirozený obsah oxidu uhličitého, což jí na rozdíl od umělého sycení oxidem uhličitým dodává jemnou perlivost.

Díky svému minerálnímu složení a přirozené nasycenosti má „Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ specifickou chuť: je jemná, bez výrazné slanosti nebo sirné příchuti.

Příčinná souvislost

Vymezená zeměpisná oblast je bohatá na sedimentární horniny (zejména vápenec a dolomit), které obsahují velké množství vápníku, sodíku a hořčíku. Klimatické podmínky určují průtok a doplňování podzemních vod, přičemž srážky přispívají k zásobování vodou a pomáhají jí pronikat hlouběji do podzemí, kde pohlcuje minerály. Oxid uhličitý v této oblasti má klíčový význam v procesu obohacování vody minerály a pro její výslednou vysokou mineralizaci.

Lipovce se nachází v prostředí, které je relativně nedotčeno lidskou činností. To znamená, že prameny v této oblasti zůstávají přirozeně čisté. Oblast má specifické mikroklima, které podporuje stabilitu podzemních pramenů. Omezená průmyslová činnost a hojnost lesů přispívají k tomu, že voda zůstává neznečištěná a bohatá na přírodní minerály bez potřeby umělých přísad.

Minerální vody v Lipovci byly známé již odedávna. Podle nezdokumentované tradice používali vodu mniši, o nichž se tvrdilo, že jsou vlastníky nebo obyvateli hradu tyčícího se na jednom z vrcholů pohoří Braniska. Na konci první poloviny 18. století M. Bel poprvé zmínil tyto prameny ve svém rukopisu popisujícím Šarišskou stolici.

V první polovině 19. století se obec Lipovce stala významným lázeňským centrem, které přitahovalo šlechtické rodiny z celého Prešovského regionu. K lázeňským procedurám náležely rovněž pitné kúry. Kníže Szakmáry tyto vody nazval „Salvator“ (spasitel) a již na začátku 19. století začal minerální vodu stáčet do lahví a uvádět ji na trh. „Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ je jednou z nejstarších balených minerálních vod na Slovensku. Význam tohoto pramene podtrhuje i skutečnost, že mu maďarská vláda již v roce 1880 udělila vymezená ochranná pásma. Oblíbenost této vynikající minerální vody se jednoznačně zvýšila a díky mnohaleté tradici a jejímu optimálnímu složení se jí těší dodnes a je vysoce ceněná jak na Slovensku, tak v zahraničí.

V celé vymezené zeměpisné oblasti výskytu přírodních minerálních vod byla vytyčena ochranná pásma, jejichž účelem je chránit tuto oblast pramenů minerálních vod před všemi škodami způsobenými hospodářskými, zemědělskými nebo jinými činnostmi, které mohou ovlivnit současný stav vody, její vydatnost, výjimečné chemické složení a zdravotní nedotčenost v zájmu zachování její kvalitativní a kvantitativní hodnoty a zajištění jejího dalšího uvážlivého využívání.

„Lipovská minerálna voda Salvator / Salvator“ byla předmětem ochrany na základě bilaterálních dohod: smlouvy mezi Československou socialistickou republikou a Švýcarskou konfederací o ochraně údajů o původu, označení původu a jiných zeměpisných označení z 19. ledna 1976, dohody mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Portugalské republiky o ochraně údajů o původu, označení původu a jiných zeměpisných a obdobných označení z 18. května 1987 a smlouvy mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o ochraně údajů o původu, označení původu a jiných označení zemědělských a průmyslových výrobků odkazujících na původ z 20. ledna 1981.

Název „Lipovská minerálna voda Salvator“ byl chráněn od 22. prosince 1979 i na vnitrostátní úrovni.

Stáčení minerální vody do lahví trvá dodnes, jak dokládají odkazy v tisku (např. v *Prešovske Noviny* a deník *Smena*), v archivech Vychodoslovenské žriedla, státního podniku se sídlem v Prešově, a prezentace na různých akcích a výstavách.

Odkaz na zveřejnění specifikace

https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/specifikacie_op_oz/Lipovska_mineralna_voda_Salvator_Salvator.pdf